

Po Paežerių dvaro rūmų skliautais – ekskursija į art deco pasaulį

MADOS ISTORIJA

Eglė MIČIULIENĖ

Paežerių dvaras praėjusią savaitę sulaukė reto svečio: čia atvyko šiuo metu rūmuose eksponuojamas art deco stiliaus drabužių ir aksesuarų kolekcijos savininkas Aleksandras Vasiljevas.

Plačiai žinomas mados istorikas, teatro dailininkas, kolekcininkas, daugybės knygų, parodų autorius į susitikimą atvykusiems žiurovams pristatė įspūdingus savo kolekcijos eksponatus, o kartu perbėgo ir per neilgą, bet reikšmingą mados istorijos etapą – laikmetį, kai Europoje vyravo art deco. Tai buvo vienas įspūdingiausių XX a. pradžios meno ir dizaino reiškinių.

Dekoratyvusis stilius klestėjo 1918–1939 metais, nors jo terminas plačiau žinomas nuo 1925-ųjų – tais metais Paryžiuje veikė tarptautinė dekoratyviojo meno paroda.

Tarpukariu vyravęs art deco paveikė ne tik architektūrą, interjerą, dailę, bet ir drabužius, ypač – moterų.

Mada laisvėjo, moterys vadavosi iš korsetų, keitėsi suknelių ilgis, siluetas, puošyba. Anot A. Vasiljevo, madą, kaip ir visa kita, veikė ekonominė bei socialinė tarpukario situacija.

Į susitikimą su mados pasaulio autoritetu atvykę žmonės išgirdo, kad art deco stilius išgyveno du raidos periodus, ir juos abu puikiai atspindi į Paežerių dvaro rūmus atgabentos kolekcijos eksponatai.

Pirmasis art deco mados etapas buvo tiesiogiai susijęs su socialinėmis ir kultūrinėmis permainomis, atsiradusiomis po I pasaulinio karo, o antrasis gimė 1929-ųjų rudenį Niujorko bankuose kilus finansinei krizei.

Todėl, nors ir apibrėžti tuo pačiu art deco stiliaus terminu, šio laikotarpio drabužiai – labai skirtingi, kaip ir juos dėvėjusios moterys. Vienu metu triumfavo kūno laisvė: suknelės sėdintos tiesios, be rankovių, laisvai krinantanti medžiaga nepabrėžė talijos, o drabužio ilgis tesiekė kelius. Rankomis išsiuvinėtos, blizgučiais ir karoliukais meistriškai išpuoštos suknelės kūrė geidžiamos moters įvaizdį, kurį dar labiau stiprino aprangos aksesuarai – perlų vėriniai, diademos, segės, mažutės kepuraitės ir atvira avalynė.

Tačiau perkamajai galiai sumenkus prabangios blizgios suknišos pasidarė nebeaktualios. Vėl imta pabrėžti taliją, tačiau

art deco laikotarpio vingiais A. Vasiljevas klausytojus vedžiojo beveik dvi valandas, vėliau mielai fotografavosi su visais norinčiaisiais.

Ši paroda – jau antra į Paežerių dvarą atvežta garsiojo mados istorijos žinovo rūbų kolekcija. Ji pakeitė kitą, nuo 2023-ųjų birželio rūmuose eksponuotą istorinių kostiumų parodą „Rožė – dvaro gelė“.

A. Vasiljevas su Suvalkijos (Suduvos) kultūros centro-muziejaus direktore Odetta Rikliene yra sutarę, jog dvaro menes parodos puoš viena po kitos, tačiau jų tematika bus skirtinga.

O eksponuoti yra ką, nes A. Vasiljevo fonde sukaupta net pusė milijono senovinių kostiumų ir mados istorijos eksponatų, kurie atskleidžia Europos mados istoriją nuo pat senovės Graikijos, Romos. Didelė dalis kostiumų saugomi Visagine, 2 tūkst. kv. m patalpose.

Paežerių dvare veikiančią art deco parodą galima aplankyti iki gegužės 5 dienų.

▲ Aleksandro Vasiljevo kolekcijos fondo vadovė Alma Puodžiukaitienė (centre) pabrėžė, jog su Suvalkijos (Suduvos) kultūros centru-muziejumi numatytas ilgalaikis bendradarbiavimas, tad čia bus nuolatinės fondo ekspozicijos, keičiamos kas pusę metų.

Autorės nuotr.

suknelės patamsėjo, nusidriekė iki žemės, kad paslėptų prabangių kojų nebeužsiimanas kojas... Keturįtame dešimtmetyje moterys ėmė dėvėti švarkus, aprangos stiliuje atsirado griežto vyriško kostiumo detalės. Tačiau kūrybingi dizaineriai nesėdėjo rankas sudėję. Drabužiais imta akcentuoti krūtine, klubus, sugalvota įstrižo kirpimo suknelė, pradedama siūti iš išraiškingesnių audinių – šilko, satino. Vėl padvelkia rafinuotumu ir prabanga...

Įdomu, kad prie mados raidos prisidėjo ne tik tokie reikšmingi istoriniai įvykiai kaip karai ar finansinės krizės, bet net ir atradimai. Pavyzdžiui, 1922 metais atrastas faraono Tutanchamono kapas sukėlė didelį visuomenės susidomėjimą Egipto meno bei kultūros simboliais. Egiptiškos dekoracijos, hieroglifai, stilizuoti sfinksai, skarabėjai ir kiti šios kultūros elementai tapo populiarius tiek interjere, tiek ir drabužių madoje. Egziški motyvai atsispindėdavo audinių ornamentuose, raštuose, papuošaluose ir simbolizavo prabangą bei rafinuotumą.

☞ Nukelta į B p.

▲ Paežerių dvaro rūmai yra pirmieji, kuriuose pristatyta įspūdinga art deco stiliaus kostiumų kolekcija iš A. Vasiljevo fondo.

▲ Aleksandras Vasiljevas apie tai, kaip skirtingais laikotarpiais keitėsi drabužių mados, gali pasakoti ištisas valandas.

Eglės MIČIULIENĖS nuotr.